

LA PRIMACIA DE L'OÏDA: EL CAMÍ QUE PORTA DES DE LA MÚSICA A L'ÈTICA

Gilad Atzmon
Peace Palestine
11-01-2008
www.rebellion.org

Aquest article és una elaboració a posteriori d'una xerrada pronunciada per Gilad Atzmon a Brighton (Regne Unit) el 7 de gener de 2008. Traducció en castellà i epíleg de Manuel Talens, realitzats per Cubadebate, Rebelión i Tlaxcala.

Cada cop que m'entrevisten en un mitjà àrab solen fer-me la següent pregunta: "Gilad, com és que vostè veu el que tants israelians no poden veure?". El cert és que són molt pocs els israelians capaços d'interpretar la fallida ètica israeliana com un símptoma innat. Durant molts anys no vaig saber trobar la resposta. Però fa poc vaig adonar-me de que té una mica a veure amb el meu saxòfon. És la música el que ha donat forma a les meves opinions sobre el conflicte israelopalestí i el que ha fonamentat la meua crítica de la identitat jueva.

Avui els parlaré a vostès del camí que porta des de la música a l'ètica.

És ben sabut que la vida adquireix significat quan s'examina de forma retrospectiva, des del final fins al seu origen. Per tant, tractaré d'estructurar la meua pròpia lluita contra el sionisme a través de la meua evolució com a músic. Analitzaré la meua lluita amb la música àrab. Tractaré de donar més detalls retrospectius sobre el paper que ha exercit la música sobre el meu coneixement del món que em rodeja. Fins a cert punt, aquesta és la història de la meua vida fins a data d'avui (almenys d'una d'elles).

Vaig créixer a Israel en una família laica bastant sionista. El meu avi va ser un veterà terrorista poètic i carismàtic, un il·lustre ex comandant de la organització terrorista de dretes Irgun. He d'admetre que va tenir una enorme influència sobre mi en la primera infància. El seu odi cap a qualsevol cosa que no fos jueva va ser un estímul molt important. Com que odiava als alemanys no va permetre que el meu pare comprés un cotxe alemany. També menyspreava als britànics per haver colonitzat la seva "terra promesa". Suposo que no detestava als britànics tan com als alemanys, perquè sí que va permetre que el meu pare conduís un vell Vauxhall Viva. També estava enfadat amb els palestins pel fet de que visquessin a la terra que, segons ell, els pertanyia a ell i al seu poble. Sovint solia dir sobre els palestins: "Amb tants països com tenen aquests àrabs, per què han de viure exactament on nosaltres volem viure?" Però als que més odiava el meu avi eren als jueus esquerranosos. Tot i així, he de mencionar que com que els esquerranosos jueus mai han produït cap automòbil, aquesta aversió específica mai va arribar a crear un conflicte d'interessos entre ell i el meu pare. Ja que admirava a Zeev Jabotinsky (el primer comandant de l'Irgun), era obvi que el meu avi es va adonar que la filosofia esquerranosa i el sistema de valors jueu eren una contradicció in terminis. Sent

com era un veterà terrorista de dretes i un orgullós jueu tribal, sabia molt bé que el sentiment de tribu mai pot fer les paus amb l'humanisme i l'universalisme. Bon seguidor del seu mestre Jabotinsky, creia en la filosofia del "teló d'acer". Estava segur de que als àrabs en general i als palestins en particular se'ls havia de combatre sense por i de manera impecable. Li agradava citar l'himne del moviment juvenil sionista Betar, "erigirem la nostra raça amb sang i suor".

El meu avi creia en la raça jueva, i per això, jo també hi creia en la meva infància. Igual que els meus propers, no veia als palestins del meu entorn. Sens dubte estaven allí, arreglaven el cotxe del meu pare a meitat de preu, construïen les nostres cases, netejaven el desordre que deixàvem, col·locaven caixes a la botiga d'alimentació, però sempre desapareixien just abans de la posta del sol i apareixien novament a l'alba. Mai alternaven amb nosaltres. La veritat és que no sabíem qui eren i què defensaven. El sentit de la supremacia era quelcom consubstancial en nosaltres, observàvem el món a través de lents racistes, xovinistes.

Als disset anys m'estava preparant per fer el servei militar obligatori. Com que era un adolescent robust, inflat d'esperit sionista i amb pretensions de superioritat moral, estava destinat a incorporar-me a una unitat especial de rescat de les forces aèries. Però aleshores va ocórrer allò inesperat. Durant un programa radiofònic de jazz, que transmetien de matinada, vaig escoltar The Master Tapes de Charlie "Bird" Parker.

Em vaig quedar embadalit. Era quelcom molt més orgànic, poètic, sensible i a la vegada salvatge que tot el que havia escoltat abans en la meva vida. El meu pare solí escoltar a Bennie Goodman i a Artie Shaw, que eren entretinguts, podien tocar el clarinet, però Bird era una història totalment diferent. Era un espectacle libidinós i ferotge d'enginy i energia. Al matí següent, enlloc d'anar a l'escola, em vaig dirigir de pressa i corrents a Piccadilly Record, la botiga de música més important de Jerusalem. Vaig trobar la secció de jazz i vaig comprar tots els LP de bebop que hi havia als estands (probablement només dos). A l'autobús, de tornada a casa, em vaig adonar que Charlie Parker era negre. No em va sorprendre molt, però va ser una espècie de revelació, perquè al meu món sols els jueus estaven relacionats amb quelcom de bo. Bird va ser el principi d'un itinerari.

En aquell temps, igual que els meus propers, jo estava convençut de que els jueus eren el poble escollit. La meva generació va créixer amb la màgica victòria de la Guerra dels Sis Dies, estàvem totalment segurs de nosaltres mateixos. Com que érem laics, relacionàvem cada èxit que obteníem amb les nostres qualitats omnipotents. No crèiem en la intervenció divina, crèiem en nosaltres mateixos. Crèiem que el nostre poder estava immers en l'ànima i en la carn hebrea ressuscitades. Els palestins, per la seva banda, ens servien amb obediència i aleshores no semblava que allò canviaria. No donaven senyals de resistència col·lectiva. Els seus esporàdics atemptats, qualificats de "terroristes", ens confirmaven que la justícia estava de la nostra part i alimentava el nostre desig de venjança. Però d'alguna manera, dins d'aquesta farsa de la omnipotència, per sorpresa meua vaig aprendre a adonar-me de que les persones que més m'apassionaven en realitat eren un grapat de nord-americans. Era gent que no tenia res a veure ni amb el miracle sionista ni amb la meua pròpia tribu xovinista i exclusiva.

Dos dies després vaig aconseguir el meu primer saxòfon. El saxòfon és un instrument molt fàcil per començar i, si no em creieu, pregunteu-li a Bill Clinton. Tot i així, per molt fàcil que fos, tocar com Bird o Cannonball em semblava una missió impossible. Vaig

començar a practicar dia i nit, i com més practicava més aclaparat em sentia davant de les fites colossals d'aquesta gran família de músics nord-americans negres, una família a la que aleshores començava a conèixer amb més detall. Un mes més tard vaig conèixer l'existència de Sonny Rollins, Joe Henderson, Hank Mobley, Monk, Oscar Peterson i Duke, i com més els escoltava més m'adonava de que la meva educació judeocèntrica era totalment errònia. Al cap d'un mes amb un saxòfon endollat a la boca el meu entusiasme sionista havia desaparegut per complet. Enlloc de fantasiejar amb pilotar helicòpters a la rereguarda de l'enemic vaig començar a somniar en viure a Nova York, a Londres o a París. L'únic que desitjava era una oportunitat per escoltar als grans del jazz, molts dels quals encara estaven vius a finals dels setanta.

Avui en dia, els joves que volen tocar jazz han de matricular-se a una facultat de música, però a la meva època era molt diferent. Els que volien tocar música clàssica anaven a una facultat o a una escola de música, però els que volien tocar per afició es quedaven assajant a casa seva les vint-i-quatre hores del dia. A més, a finals dels setanta a Israel no hi havia escoles de jazz i a la meva Jerusalem natal només hi havia un club de jazz. S'anomenava Pargod i estava en un antic bany turc reconvertit. Cada divendres a la nit oferien una jam session i durant els meus primers dos anys al jazz aquelles jams van ser l'essència de la meva vida. Literalment parlant vaig abandonar tot el demés, només em dedicava a assajar dia i nit preparant-me per la següent "jam del divendres". Escoltava música, transcrivia al pentagrama alguns grans solos, inclús assajava mentre dormia. Vaig decidir dedicar la meva vida al jazz acceptant el fet de que com a israelià de raça blanca les meves oportunitats d'assolir l'èxit eren bastant remotes. Aleshores, sense adonar-me'n, la meva naixent dedicació al jazz havia sobrepassat les meves tendències sionistes exclusives. Sense ser-ne conscient, vaig oblidar la meva pertinença al poble escollit. M'havia convertit en un ésser humà ordinari. Molts anys després vaig saber que el jazz fou el camí pel que vaig escapar. Amb uns quants mesos n'hi va haver prou perquè em sentís cada cop menys relacionat amb la meva realitat circumdant, vaig començar a sentir-me membre d'una família molt més àmplia i més gran, d'una família d'amants de la música, d'un grup de persones adorables preocupades per la bellesa i l'esperit enlloc de per la terra i la ocupació.

Tot i així, encara havia de fer el servei militar. Tot i que generacions posteriors de joves músics de jazz israelians es van lliurar de l'exèrcit i se'n van anar a Nova York -la Meca del jazz-, per a mi, un jove sionista originari de Jerusalem, dita alternativa no estava disponible, ni tan sols se'm va ocórrer tal possibilitat.

Al juliol de 1981 em vaig allistar a l'exèrcit israelià, però puc dir amb orgull que des del primer dia vaig fer tot el possible per evitar qualsevol crida del deure. I no perquè fos pacifista ni perquè em preocupés pels palestins o degut a una passió latent per la pau: ho vaig fer perquè adorava estar sol amb el meu saxòfon.

Quan va esclatar la primera guerra del Líban jo ja portava un any de soldat. No feia falta ser un geni per saber la veritat, jo sabia que els nostres caps estaven mentint. Cada soldat israelià se'n va adonar de que aquella guerra era una agressió israeliana. Per la meva banda, em sentia totalment aliè a la causa sionista. Ja no formava part d'ella. Però encara no eren ni la política ni l'ètica el que m'alienava d'aquell entorn, sinó el desig d'estar sol amb el meu instrument. Arribar a tocar escales a la velocitat de la llum em semblava molt més important que matar àrabs en nom de la redempció jueva. Per això, enlloc de convertir-me en un assassí diplomata vaig fer tots els esforços possibles per integrar-me en un dels conjunts. Vaig tardar uns mesos en aconseguir-ho, però al final vaig aterrar sense perill a la Orquestra de les Forces Aèries Israelianes (IAFO).

La IAFO era un exemple típic de martingala social, un podia ingressar-hi per ser un talent prometedor del jazz o només per ser fill d'un pilot mort. El fet de que jo fos acceptat sabent que el meu pare estava entre els vius em va indicar per primera vegada que potser tenia talent musical. Per a sorpresa meva, cap dels membres de la orquestra es prenia seriosament l'exèrcit. Estàvem tots preocupats per una sola cosa: el nostre desenvolupament musical personal. Odiàvem l'exèrcit i no vaig tardar molt de temps en odiar també a l'Estat que tenia un exèrcit tan gran, amb unes forces aèries tan descomunals que necessitaven un conjunt de música, el qual m'impedia practicar vint-i-quatre hores al dia els set dies de la setmana. Cada cop que havíem de tocar en un esdeveniment militar tractàvem de fer-ho el pitjor possible per assegurar-nos de que mai tornarien a convidar-nos altra vegada. A la orquestra de IAFO vaig aprendre per primera vegada a com ser subversiu, com destruir el sistema per aconseguir una perfecció personal immaculada.

A l'estiu de 1984, només tres setmanes abans de que em llicenciessin, ens van enviar al Líban per una gira de concerts. En aquells moments el Líban era un lloc molt perillós i l'exèrcit israelià estava enterrat en búnquers i trinxeres per evitar qualsevol confrontació amb la població local. Al segon dia vam arribar a Ansar, un conegut camp de concentració israelià situat en terra libanesa. Aquell esdeveniment va canviar la meua vida.

Era un dia calorós de principis de juliol. Per un camí ple de pols vam arribar a l'infern a la terra, un immens centre de detenció rodejat de filats. De camí cap a les oficines centrals del campament vam poder veure a milers de presoners calcinant-se sota el sol. És difícil de creure, però els conjunts militars sempre reben tractament de VIPS. Un cop als barracons del comandament ens van dur a una visita guiada del campament. Anàvem caminant junt als interminables filats i les torres de vigilància. No podia creure el que veien els meus ulls. "Qui són aquestes persones?", li vaig preguntar a l'oficial. "Són palestins", va dir. "A l'esquerre hi ha els de la OAP i a la dreta els d'Ahmed Jibril, que són molt més perillosos (el Front Popular per l'Alliberament de Palestina), de manera que els mantenim aïllats".

Vaig mirar als presoners i em van semblar molt diferents als de Jerusalem. Els que vaig veure a Ansar semblaven disgustats. No estaven derrotats i eren molts. Conforme avançàvem pels filats i mirava fixament als presoners em vaig adonar de quelcom insuportable: portava posat un uniforme militar israelià. Mentre pensava en el meu uniforme i tractava de sobreposar-me a un profund sentit de vergonya, vam arribar a una gran esplanada enmig del campament. Ens vam quedar allí al voltant del guia oficial, que ens va explicar més mentides sobre aquella guerra en la qual combatíem per defensar el nostre refugi jueu. Mentre ens avorria a mort amb enganys irrellevants vaig observar que estàvem rodejats per dues dotzenes de blocs de formigó d'un metre quadrat de base i uns 130 cm d'altura. Tenien una petita porta de metall i em vaig sentir horroritzat davant el fet de que el meu exèrcit hagués pogut decidir tancar als gossos guardians en aquelles construccions durant la nit. Fent us del meu descaro israelià, li vaig preguntar al guia oficial què eren aquells horribles cubs de ciment. Va respondre amb claredat: "Són blocs de reclusió incomunicada, al cap de dos dies en un d'ells qualsevol es converteix en un sionista fidel".

Allò va ser la gota que va fer vessar el got. Aleshores em vaig adonar, ja al 1984, de que la meua aventura amorosa amb l'Estat israelià i el sionisme s'havia acabat. A pesar de tot, sabia molt poc sobre Palestina, sobre la Nakba o inclús sobre el judaisme i la juevitat.

Només sabia que, per mi, Israel era una mala notícia i jo no volia tenir res a veure amb ell. Dues setmanes després vaig entregar el meu uniforme, vaig agafar el meu saxo contraalt, vaig agafar l'autobús de l'aeroport Ben Gurion i vaig volar direcció a Europa, on vaig estar varis mesos. Estava gaudint del carrer. Als meus 21 anys era lliure per primera vegada. Al desembre feia massa fred i vaig tornar a casa amb la clara intenció de tornar a Europa.

Van passar uns altres deu anys abans de que em fos possible deixar Israel per sempre. Els vaig utilitzar per aprendre sobre el conflicte israelopalestí, sobre la opressió. Vaig començar a acceptar que estava vivint en una terra que pertanyia a una altra gent. Vaig començar a conèixer aquest fet sorprenent de que al 1948 els palestins no se'n van anar voluntàriament, sinó que van ser objecte d'una brutal neteja ètnica per part del meu avi i els seus col·legues. Vaig començar a adonar-me de que la neteja ètnica mai ha cessat a Israel, només va prendre formes i estils diferents. Vaig començar a reconèixer el fet de que el sistema jurídic israelià es basa en una orientació racial absoluta. Un bon exemple era, òbviament, la "Llei del retorn", una llei que convida als jueus a tornar a la seva "llar" després de 2000 anys, però que impedeix que els palestins tornin a la seva terra i als seus pobles després de 2 anys a l'estranger. Durant tot aquell temps vaig seguir progressant com a músic, m'havia convertit en un músic important de sessió i en productor musical. Però encara no estava molt involucrat en cap activitat política. Vaig estudiar el discurs de l'esquerra israeliana i me'n vaig adonar de que aquesta era un club social enlloc d'un entorn ideològic motivat per una consciència ètica.

A l'època dels acords d'Oslo (1984), ja no podia aguantar més. Vaig comprendre que els "esforços de pau" dels israelians eren un autèntic engany. No buscaven la reconciliació amb els palestins ni fer-li front al pecat original sionista. Enlloc d'això, estaven allí per assegurar l'existència tranquil·la de l'estat jueu a expenses dels palestins. El dret palestí al retorn no era en absolut una alternativa. Vaig decidir deixar la meva llar, abandonar la meva carrera. Ho vaig deixar tot, inclosa la meva esposa Tali, que es va reunir amb mi després. L'únic que em vaig endur va ser el meu saxo tenor, el meu veritable amic etern.

Vaig mudar-me a Londres i vaig fer estudis de postgrau en Filosofia a la universitat d'Essex. Al cap d'una setmana a Londres me les vaig arreglar per obtenir un lloc al Black Lion, un llegendari pub irlandès situat a Kilburn High Road. En aquell moment no vaig comprendre la sort que tenia. No vaig saber el difícil que és que a un el contractin a Londres. En realitat, allò va ser l'origen de la meva carrera internacional com a músic de jazz. Al cap d'un any era molt popular al Regne Unit tocant bebop i post bop. Tres anys després estava de gira amb el meu conjunt per tot Europa.

Però no va passar molt de temps abans de que comencés a sentir una mica de nostàlgia. Per sorpresa meva, no va ser Israel el que estranyava. No eren Tel Aviv, Haifa o Jerusalem. En realitat enyorava Palestina. No enyorava al taxista descortès de l'aeroport Ben Gurion o un centre comercial a Ramat Gan, sinó l'humus de Yafo als carrers Yesfet i Salasa. Eren els pobles palestins despleats sobre les muntanyes entre oliveres i nopals sabbar. Em vaig adonar de que sempre que sentia el desig de tornar a la meva terra acabava a la londinenca Edgware Road passant la tarda en un restaurant libanès. Però un cop vaig començar a exposar públicament les meves idees sobre Israel, aviat vaig tenir clar que per mi Edgware Road era el més aprop que podria estar de la meva pàtria.

He d'admetre que a Israel no vaig estar mai interessat en la música àrab. Els colons supremacistes mai s'interessen per la cultura autòctona. Sempre m'ha agradat la música folklòrica. Ja m'havia fet un lloc a Europa com a intèrpret destacat de klezmer. Amb els anys vaig començar a tocar música turca i grega. Però vaig passar per alt la música àrab i, sobretot, la música palestina. Un cop a Londres, en aquells restaurants libanesos, vaig començar a adonar-me de que mai havia analitzat la música dels meus veïns. El més preocupant era que l'havia ignorat, tot i que la sentia constantment. Estava per tot arreu, però mai l'escoltava. Estava a cada cantonada de la meua vida, la crida a l'oració de les mesquites sobre els turons. Um Jaltum, Farid El Atrash, Abdel Halim Hafez estaven al carrer, a la televisió, als petits cafetins del barri antic de Jerusalem, als restaurants. Estaven per tot arreu, però jo els havia descartat irrespectuosament.

Amb trenta i pocs anys i fora del meu país em vaig submergir en la música autòctona de la meua pàtria. No va ser fàcil. Va ser quasi impracticable. Mentre que el jazz era fàcil per a mi, la música àrab se'm resistia. Posava la música, agafava el saxòfon o el clarinet, tractava d'imitar-la i sonava fals. Aviat em vaig adonar de que la música àrab era un llenguatge totalment diferent. No sabia per on començar i com encarar-la.

La música de jazz és un producte occidental. Va néixer al segle XX i es va desenvolupar als marges de la indústria cultural. El bebop, la música amb la que vaig créixer, estava feta de fragments musicals relativament petits. Les melodies són breus perquè havien de cabre en el format dels discos dels anys quaranta (3 minuts). La música occidental pot transcriure's fàcilment en el llenguatge visual del pentagrama amb les notes i els acords habituals.

El jazz, igual que qualsevol altra forma d'art occidental, és parcialment digital. La música àraba, d'altra banda, és analògica, no es pot transcriure. Si es transcriu, la seva autenticitat desapareix. Havia assolit per fi la maduresa humana suficient per enfrontar-me a la música de la meua pàtria, però els meus coneixements musicals s'interposaven al meu camí.

No podia comprendre què era el que m'impedia dominar la música àrab. No podia comprendre per què no sonava bé. Passava molt de temps escoltant i assajant. Però no sonava bé. Amb el temps, els crítics musicals d'Europa van començar a apreciar el meu nou so, van començar a considerar-me com un nou heroi del jazz que havia creuat la línia divisòria i com un expert en música àrab. Jo sabia que s'equivocaven, ja que per molt que tractés de creuar aquesta frontera notava fàcilment que el meu so i la meua interpretació eren alienes a l'autèntic color àrab.

Però aleshores vaig descobrir un truc fàcil. Als meus concerts, quan tractava d'emular el so oriental, primer cantava una estrofa que em recordés el so que vaig ignorar a la meua infància, tractava de recordar els ecos del muetzi entrant de puntetes pels nostres carrerons des de les valls del voltant. Tractava de recordar el so sorprenentment obsessiu dels meus amics Dhafer Youssef i Nizar Al Issa. Escoltava la veu baixa i persistent d'Abel Halim Hafez. Al principi, només tancava els ulls i escoltava la meua oïda interior, però sense adonar-me'n vaig començar a desenganxar els llavis i a cantar cada cop més fort. Aleshores vaig saber que si cantava amb el saxòfon a la boca obtindria un so molt proper als dels corns de metall de les mesquites. Al principi vaig tractar d'apropar-me el més possible al so àrab, però va arribar un moment en que em vaig oblidar del que estava tractant d'aconseguir; vaig començar a divertir-me.

L'any passat, mentre gravava un àlbum a Suïssa, vaig saber de sobte que el meu so àrab ja era prou bo com per no avergonyir-me més. Al escoltar algunes peces a la sala de control vaig saber que els ecos de Jenin, Al Quds i Ramallah sorgien amb naturalitat dels altaveus. Vaig tractar de preguntar-me a mi mateix què havia passat, per què de cop començava a semblar genuí. Em vaig adonar que havia abandonat la primacia de l'ull per tornar a la primacia de l'oïda. Ja no buscava inspiració en el pentagrama, en les notes musicals o en els acords. Enlloc d'això, estava escoltant la meua veu interior. La lluita amb la música àrab em va recordar per què vaig començar a tocar música en primer lloc. Al final del dia vaig escoltar a Bird a la ràdio enlloc de veure'l a l'MTV.

M'agradaria acabar aquesta xerrada dient que ja va sent hora de que aprenguem a escoltar a la gent que estimem. Ja va sent hora de que escoltem als palestins enlloc de seguir el que diuen alguns deteriorats llibres de text. Ja va sent hora. Només en dates recents vaig comprendre que l'ètica entre en joc quan els ulls es tanquen i els ecos de la consciència formen una melodia interior. Empatitzar és acceptar la primacia de l'oïda.

Epíleg: Gilad Atzmon o La redempció de l'exiliat

Des de que fa alguns anys vaig conèixer a Gilad Atzmon amb motiu d'una llarga entrevista que li vaig fer estic convençut de que aquest home escolta el món amb la oïda d'un artista. No va ser casualitat si la vaig titular 'La bellesa com a arma política', inclús si tracten -com sol succeir- de la perenne tragèdia palestina causada per Israel. Aquest article, que és l'elaboració detallada d'una xerrada que va realitzar recentment a Brighton (Regne Unit), no és una excepció a aquesta norma, però enlloc de tractar l'argument des d'un punt de vista extern -tècnica literària que estableix una distància i ho "refreda"- aquí l'ex-israelià Atzmon assumeix el dolorós paper de subjecte que se situa enmig de l'acció per explicar-nos el seu propi itinerari des de l'infern racista de l'estat sionista, on va néixer, fins la única sortida ètica que li quedava quan va escoltar la llum a través del miracle de la música: l'exili voluntari. Exile, com ja saben bé els lectors informats sobre aquest gran jazzman, és un dels seus àlbums més macos. Però per mi també és l'argument principal d'aquest article. No és cosa de l'atzar si altres israelians tan honorats com Ilan Pappé també han escollit l'exili -igual que ho va fer Atzmon- com la única manera de redimir-se de la vergonya de pertànyer a un Estat que tracta a la població autòctona com si fossin bèsties menyspreables. Però el relat d'Atzmon té un avantatge addicional -almenys pels melòmans- i és la subtil narració del seu despertar del culpable malson israelià en el que estava submergit, procés que li va permetre alliberar-se mitjançant la seva renúncia a la israelitat, i tot això gràcies a l'art de Charlie Parker. L'art és el vas comunicant que uneix a Parker i Atzmon. Però hi ha més: el fet de que Parker fos negre -una raça tan menyspreada pels colonialistes de sempre com avui ho són els palestins per part dels sionistes- serveix simbòlicament el propòsit de redempció d'Atzmon: per ell, acceptar la causa de la música negra va ser com matar dos ocells d'un tret, doncs significà que simultàniament acceptava la causa de l'alliberament del poble palestí a través de l'activisme polític. Textos com aquest, escrits per persones com Atzmon que han decidit integrar-se en la humanitat sense discriminacions tribals i que es defineixen com a ex sionistes, ens ajuden a mantenir l'esperança de que un dia la terra de Palestina es veurà lliure d'aquesta plaga racista postmoderna que és el sionisme i de que tots els seus habitants viuran en pau amb independència de la seva religió o la seva identitat ètnica. (Manuel Talens)